

Nr 13.

Ankom till riksdagens kansli den 8 april 1929 kl. 5 e. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckt motion om utredning och förslag om en utvidgning av gällande bestämmelser om kommunala nybildningar m. m.

I en inom första kammaren väckt motion, nr 118, har herr *Thulin* hemställt, »att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning av frågan om och på vad sätt genom lagstiftning förhållandet mellan kommuner, som gränsa intill varandra och i ett eller flera avseenden hava intressen av beskaffenhet att böra samfällt regleras, må kunna praktiskt ordnas samt om framläggande för riksdagen av de förslag, som av utredningen må föranledas».

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Frågans riksdagsbehandling 1928.

Förevarande motion är, såsom av motiveringen framgår, närmast föranledt av den förefintliga bristen på samorganisation mellan Stockholm och dess förorter. Spörsmålet om åstadkommandet av en sådan organisation bragtes även förra året av samme motionär som nu under riksdagens prövning. Konstitutionsutskottet förklarade i sitt då avgivna utlåtande (nr 24), att det onekligen föreläge ett behov i angivna hänseende, enär i första hand med avseende å kommunikationsangelägenheterna men även på andra kommunala områden Stockholm och dess förorter vore i hög grad beroende av varandra. De Stockholm omgivande tjugutvå kommuner, vilka helt eller delvis låge inom förortsområdet, hade i flera hänseenden större naturlig gemenskap med Stockholm än med övriga delar av Stockholms län, därmed de dock vore förenade ej blott administrativt utan genom landstingsorganisationen även kommunalt. Möjligheten att ingå komunalförbund mellan Stockholm och kringliggande kommuner kunde föga bidra att lösa de gemensamma kommunala frågorna. Å andra sidan framhöll utskottet, att bildandet av en gemensam kommunal organisation för Stockholm och dess omgivningar vore ett synnerligen vittutseende företag, samt att frågan, huru förhållandet mellan det egentliga Stockholms och ett sålunda bildat »Stor-Stockholms» förvaltning skulle regleras, torde bliva utomordent-

ligt svårlöst. Utskottet framhöll vidare, att man möjligen skulle kunna tänka sig en gemensam kommunal organisation endast för trafik- och stadsplanefrågor, men erinrade samtidigt om det nyss framlagda betänkandet med förslag till stadsbyggnadslag m. m., vilket förslag, om det genomfördes, möjligen komme att underlätta lösandet av sistnämnda frågor. Utskottet fann för den skull, att, innan man toge ställning till det av motionären framlagda förslaget, man först skulle undersöka, vilka konsekvenser stadsbyggnadslagsförslaget kunde komma att få beträffande »Stor-Stockholms» aktuella trafik- och stadsplanefrågor. Vidare framhöll utskottet, att, därest en överkommun för »Stor-Stockholm» infördes, detta kunde komma att medföra nödvändigheten av att utsträcka överståthållarskapet till att omfatta hela »Stor-Stockholm», vilket i sin tur kunde framtvunga en uppdelning av återstoden av Stockholms län på de angränsande länen. Även ansåg utskottet, att den lösningen av problemet kunde diskuteras, att Stockholms stad med sig fullständigt inkorporerade åtminstone de närmast staden belägna kommunerna. Utskottet slutade sålunda med att förklara, att det funne den synnerligen invecklade frågan icke vara i sådant läge, att utskottet ville tillstyrka initiativ från riksdagens sida till en utredning, för vilken utskottet icke funne sig kunna giva några riktlinjer, samt hänvisade till att de intresserade kommunerna själva kunde taga initiativ i den för dem speciella frågan. Sex av utskottets ledamöter reserverade sig till förmån för utredning i ämnet. Utskottets avstyrkande hemställan bifölls av kamrarna.

Konstitutionsutskottet kan i huvudsak hänvisa till det förra året avgivna utlåtandet. Utskottet finner fortfarande det föreliggande spörsmålet vara i ett sådant läge, att något initiativ från riksdagens sida icke bör tagas. Beträffande den mest aktuella sidan av saken, anordnandet av samverkan på stadsplaneväsendets område, framhålles av motionären, att förslaget till stadsbyggnadslag blivit utsatt för mycken kritik och att det kan ifrågasättas, om detsamma kommer att läggas till grund för lagstiftning i ämnet. Vidare framhålles, att även om detta förslag genomfördes i den omfattning, som det framlagts, detsamma icke vore ägnat att för »Stor-Stockholms» del lösa frågan om genomförandet av en regionplan (d. v. s. en för angränsande kommuner gemensam schematisk huvudplan), enär stadsbyggnadslagsförslaget endast förutsatte kommunalförbund på frivillighetens grund för regionplanefrågor och det icke gärna kunde tänkas, att en regionplan för »Stor-Stockholm» skulle kunna genomföras annat än av en kommunal organisation, i vilken samtliga berörda kommuner vore tvungna att ingå. Utskottet vill emellertid erinra därom, att förslaget till stadsbyggnadslag nu är föremål för överarbetning, därvid även frågan om regionplaner torde komma under övervägande. Vidare vill utskottet erinra, att frågan om en regionplan för »Stor-Stockholms» del nu synes vara på god väg att lösas genom frivillig samverkan mellan Stockholm och förorter. De på initiativ av länsstyrelsen i Stockholms län tillkomna, av förorterna utsedda regionplanedelegerade hava nu i samarbete med Stockholms stad framlagt förslag, huru en regionplan för »Stor-Stockholm» skulle utarbetas och huru kostnaderna därför skulle täckas. Riksdagen har också i år på Kungl. Maj:ts

*Utskottets
yttrande.*

förslag för ändamålet beviljat anslag av statsmedel. Därest det i framtiden skulle visa sig, att lagstiftning behöves för åstadkommande av en organisation, som kunde genomföra den utarbetade regionplanen, kan det förväntas, att Kungl. Maj:t kommer att förelägga riksdagen förslag därom.

Vad vidkommer andra angelägenheter än kommunikationsfrågor, som kunna vara gemensamma för Stockholm och dess förorter, torde behovet av lagstiftning för åstadkommande av samverkan på dessa områden icke vara så överhängande, att man icke för positiva åtgärders vidtagande bör avvakta en klarare åsiktsbildning i frågan än vad för närvarande finnes. Utanför Stockholms-trakten torde behovet av lagstiftning i ämnet endast i ringa utsträckning göra sig gällande.

På grund av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 8 april 1929.

På konstitutionsutskottets vägnar:

K. VON GEIJER.

Närvarande: Herrar *von Geijer, Sävström, David Bergström, Thulin, Stendahl*, G. W. Hansson, Hellberg*, Sandegård, Larsén, Sundberg, Alexander Nilsson, Gustafson i Kasenberg*, Jansson i Edsbäcken, Borg, Laurén, Andersson i Igelboda, Lindmark*, Karlsson i Vadstena, Petersson i Broaryd* och Alströmer.*

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herrar *von Geijer, David Bergström, Thulin, G. W. Hansson, Hellberg, Larsén, Laurén, Andersson i Igelboda och Karlsson i Vadstena*, vilka yrkat, att utskottet måtte hemställa, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning av frågan om och på vad sätt förhållandet mellan stads-samhällen och till desamma angränsande kommuner må i avseende å trafik- och kommunikationsfrågor kunna genom lagstiftning samfällt ordnas efter praktiska linjer samt framläggande för riksdagen av de förslag, som av utredningen kunde föranledas.